

ÚVOD DO VEŘEJNÉ SPRÁVY

Přednáška č. 1

VEŘEJNÁ SPRÁVA, POJEM, CHARAKTERISTIKA

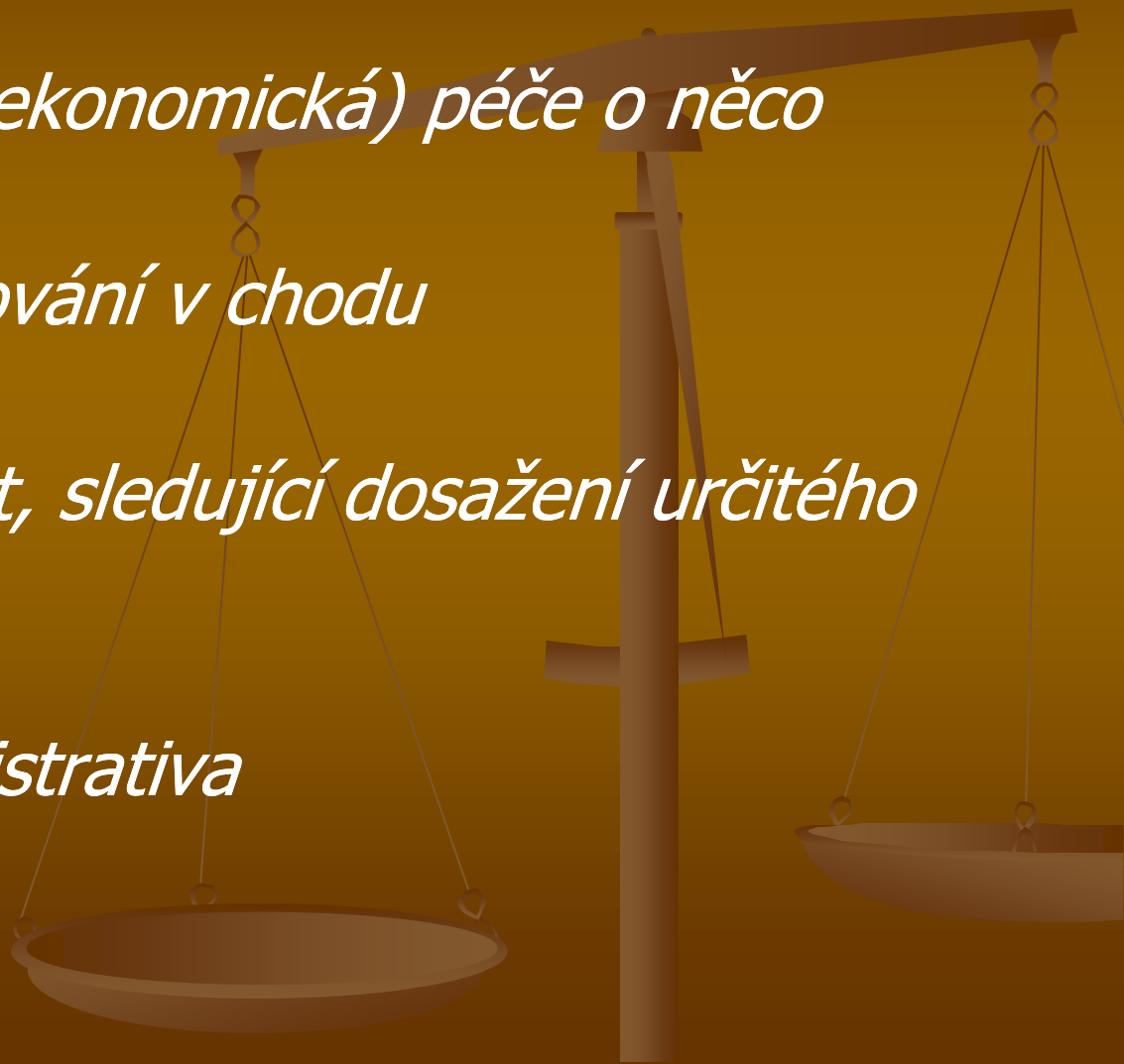

PrF MU, září 2012

© petr průcha, 2012

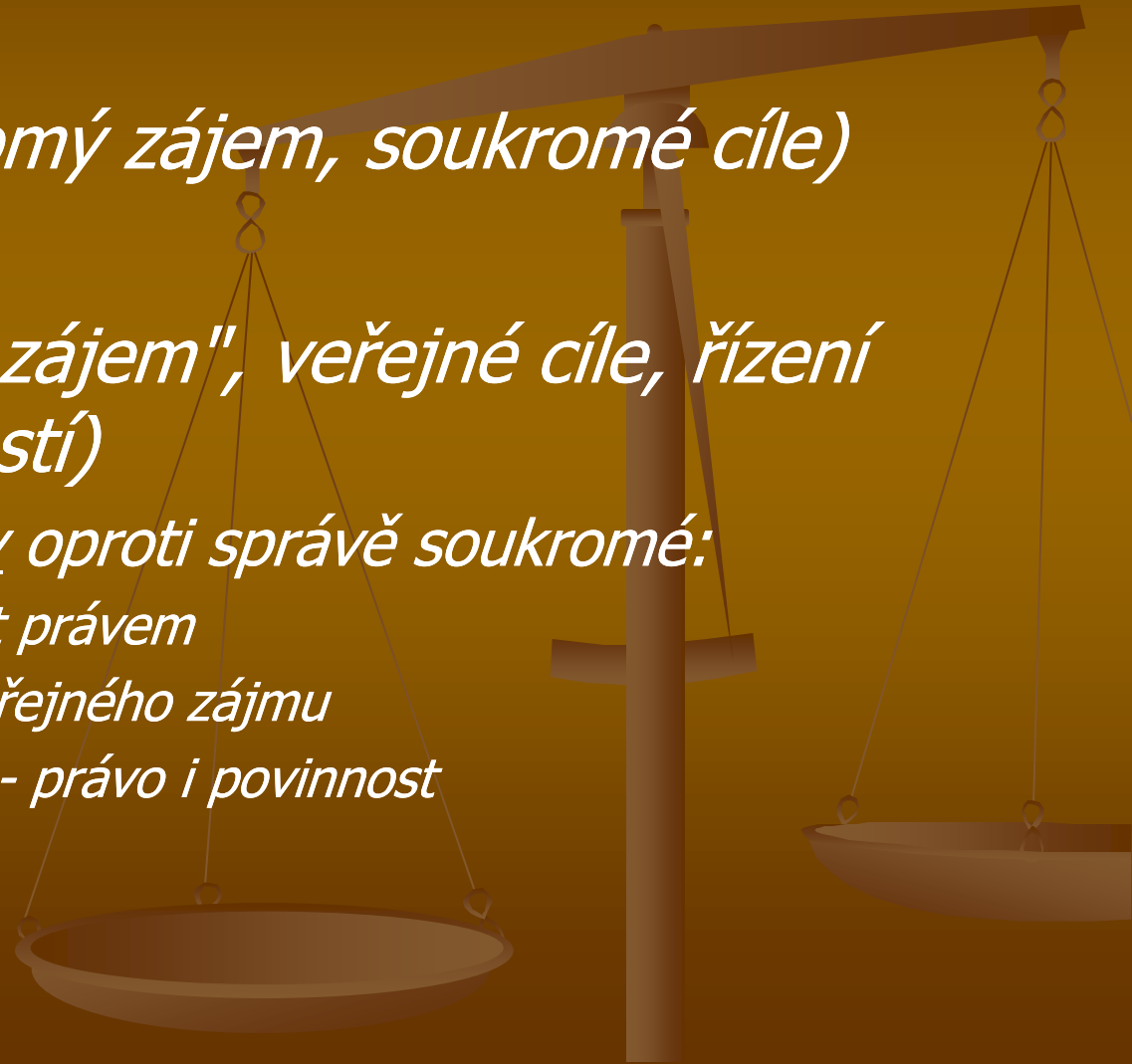
SPRÁVA, POJMOVÁ VÝCHODISKA

- *vedení, řízení, (ekonomická) péče o něco*
- *regulace , udržování v chodu*
- *záměrná činnost, sledující dosažení určitého cíle (účelu)*
- *správa – administrativa*

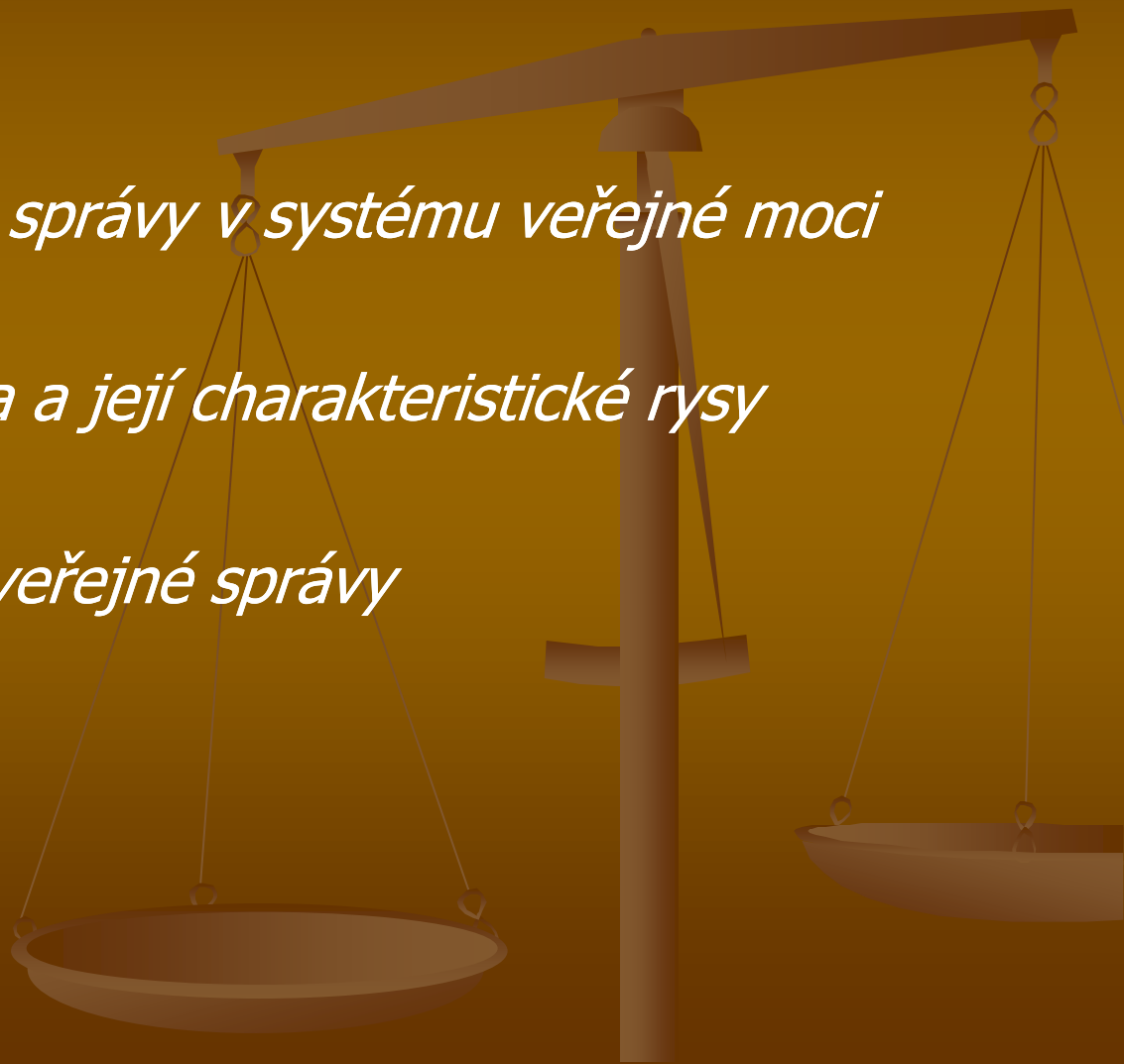
Členění, resp. druhy **SPRÁVY**

- *soukromá (soukromý zájem, soukromé cíle)*
- *veřejná ("veřejný zájem", veřejné cíle, řízení veřejných záležitostí)*
 - *základní rozdíly oproti správě soukromé:*
 - *větší vázanost právem*
 - *preferance veřejného zájmu*
 - *výkon správy - právo i povinnost*

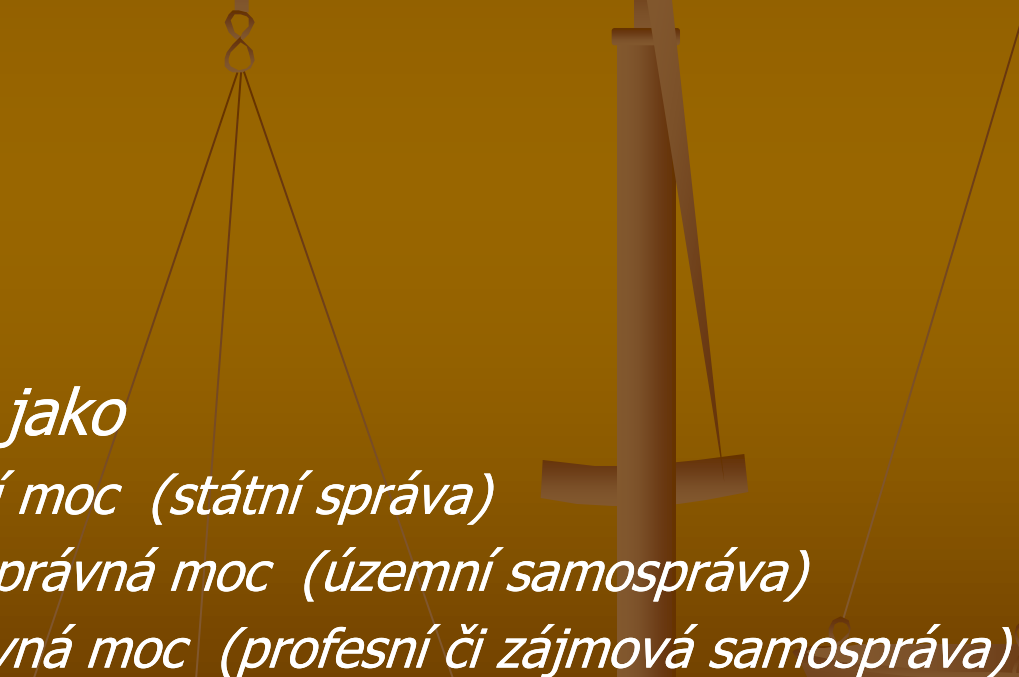

CHARAKTERISTIKA A ZNAKY VEŘEJNÉ SPRÁVY

- *Místo veřejné správy v systému veřejné moci*
- *Veřejná správa a její charakteristické rysy*
- *Právní základ veřejné správy*

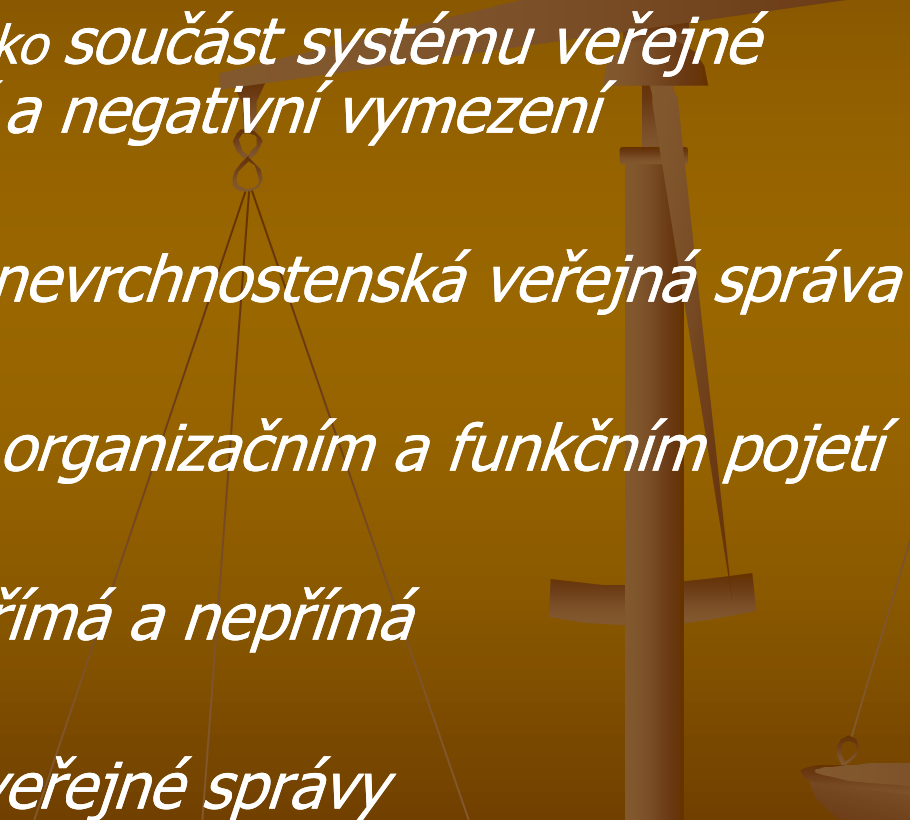
Místo veřejné správy v systému veřejné moci

- *Veřejná moc*
 - *Dělbá moci*
 - *Veřejná správa jako*
 - *výkonná státní moc (státní správa)*
 - *územní samosprávná moc (územní samospráva)*
 - *jiná samosprávná moc (profesní či zájmová samospráva)*
-

Z judikatury:

- **Veřejnou mocí** se rozumí taková moc, která autoritativně rozhoduje o právech, a povinnostech subjektů, ať již přímo, nebo zprostředkovaně. **Subjekt**, o jehož právech nebo povinnostech rozhoduje orgán veřejné moci, **není v rovnoprávném postavení s tímto orgánem a obsah rozhodnutí tohoto orgánu nezávisí od vůle subjektu.**
- Podle Nálezu Ústavního soudu ČSFR, sp.zn. I. ÚS 191/92, a obdobně i Nález Ústavního soudu ČR, sp.zn. II. US 75/93, www.concourt.cz); nálezy se v podstatě liší jen jazykovou mutací.

Veřejná správa a její charakteristické rysy

- *Veřejná správa jako součást systému veřejné moci, pozitivní a negativní vymezení*
 - *Vrchnostenská a nevrchnostenská veřejná správa*
 - *Veřejná správa v organizačním a funkčním pojetí*
 - *Veřejná správa přímá a nepřímá*
 - *Věcné zaměření veřejné správy*
-

Právní základ veřejné správy

- *Ústavně právní východiska*
- *Správní právo (meritorně)*
- *Další právní odvětví (související otázky)*

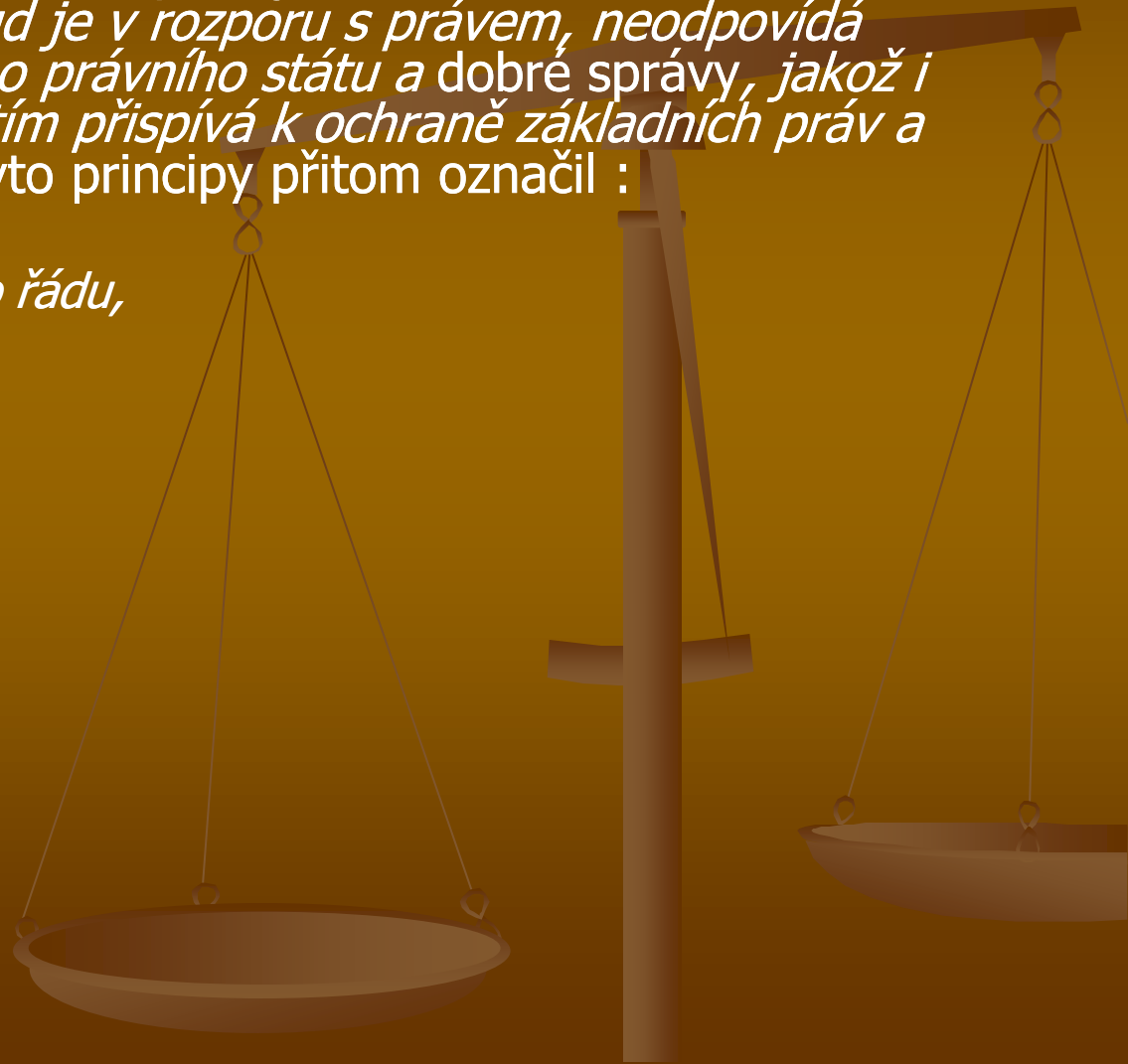

K POJMU „dobrá správa“

- *Pod pojem „dobrá správa“ lze zařadit skupinu požadavků, které si kladou za cíl zajistit kvalitní a řádné fungování veřejné správy v podmínkách a prostředí moderního demokratického právního státu založeného na úctě a respektu k základním právům a svobodám jednotlivců. Tomuto požadavku je věnována značná pozornost, a to jak na úrovni národní, tak i mezinárodní, kde významnou roli sehrála Rada Evropy.*
- *Požadavky kladené na výkon veřejné správy jako dobré správy jsou vyjádřeny i jako pilíře evropského správního práva, přičemž se jedná zejména o:*
 - *spolehlivost, předvídatelnost, otevřenost, transparentnost, odpovědnost, efektivitu, atd.*
- *Pojem „dobrá správa“ není v našem právním řádu legislativně vymezen a definován. Zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, a ani zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, jako právní úprava, která v sobě pojem „dobrá správa“ obsahuje, jej nijak nedefinuje a ani se o jeho definici nepokouší. Pouze z jeho existence vychází a pomáhá jej dále naplňovat.*

- V našich podmínkách se nejuceleněji o vymezení souhrnu těchto principů pokusil v r. 2006 **Veřejný ochránce práv**, jemuž zákon ukládá „*působit k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí uvedených, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností, a tím přispívá k ochraně základních práv a svobod*“. Jmenovitě za tyto principy přitom označil :

- *dodržování právního řádu,*
- *nestrannost,*
- *včasnost,*
- *předvídatelnost,*
- *přesvědčivost,*
- *přiměřenost,*
- *součinnost,*
- *odpovědnost,*
- *otevřenost a*
- *vstřícnost.*

- V r. 2007 bylo přijato Doporučení Rec(2007)7 Výboru ministrů Rady Evropy ***o dobré veřejné správě***, které definovalo celkem osm zásad dobré správy, a to :

- *zákonnost,*
- *rovnoprávnost,*
- *nestrannost,*
- *proporcionalitu,*
- *právní jistotu,*
- *časovou přiměřenost,*
- *participaci,*
- *úctu k soukromí a*
- *transparentnost.*

STÁTNÍ SPRÁVA A SAMOSPRÁVA

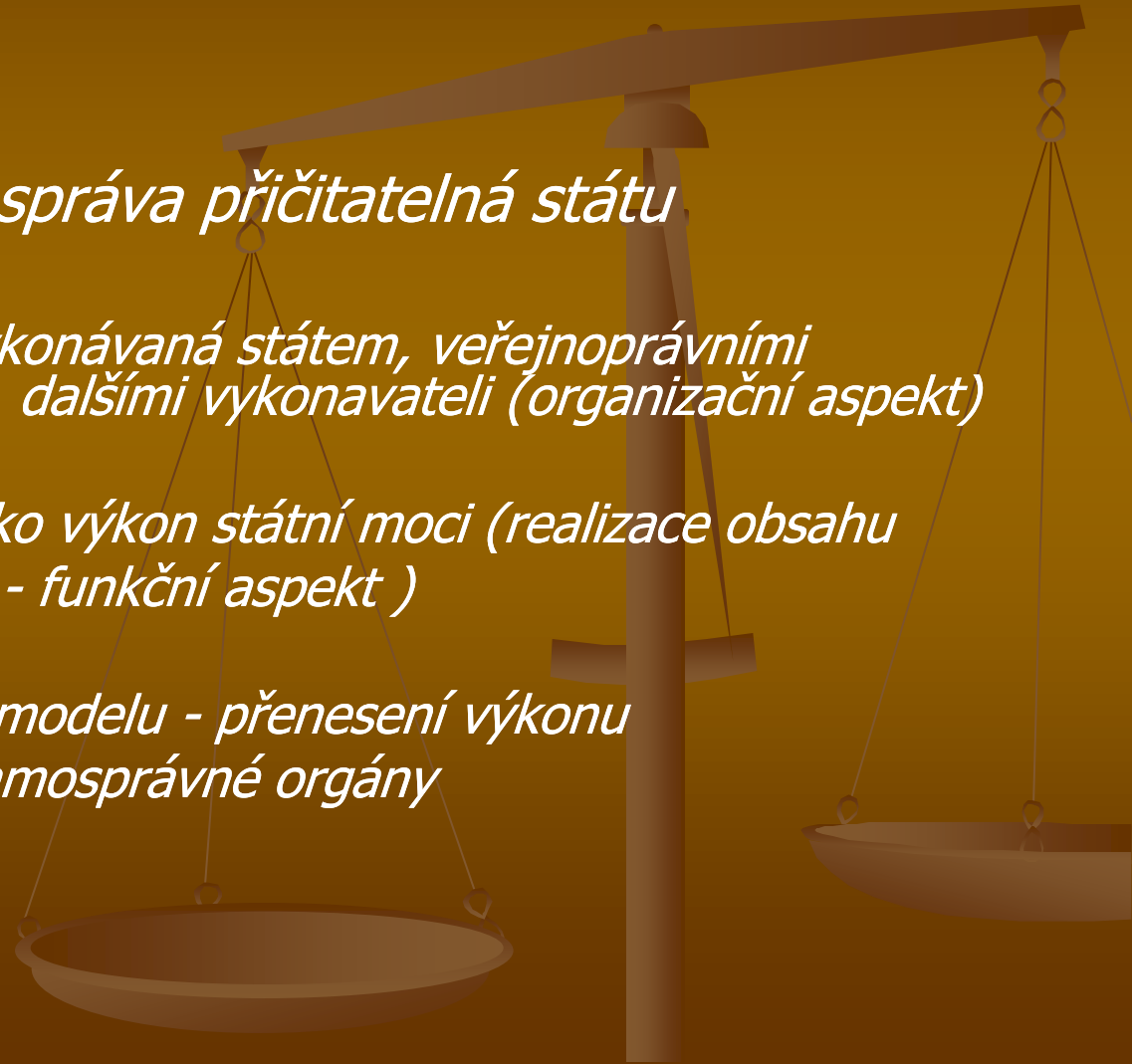
- *Pojem a charakteristické rysy státní správy*
- *Pojem a charakteristické rysy samosprávy*
- *Vztah státní správy a samosprávy*

Pojem a charakteristické rysy státní správy

Státní správa - veřejná správa přičitatelná státu

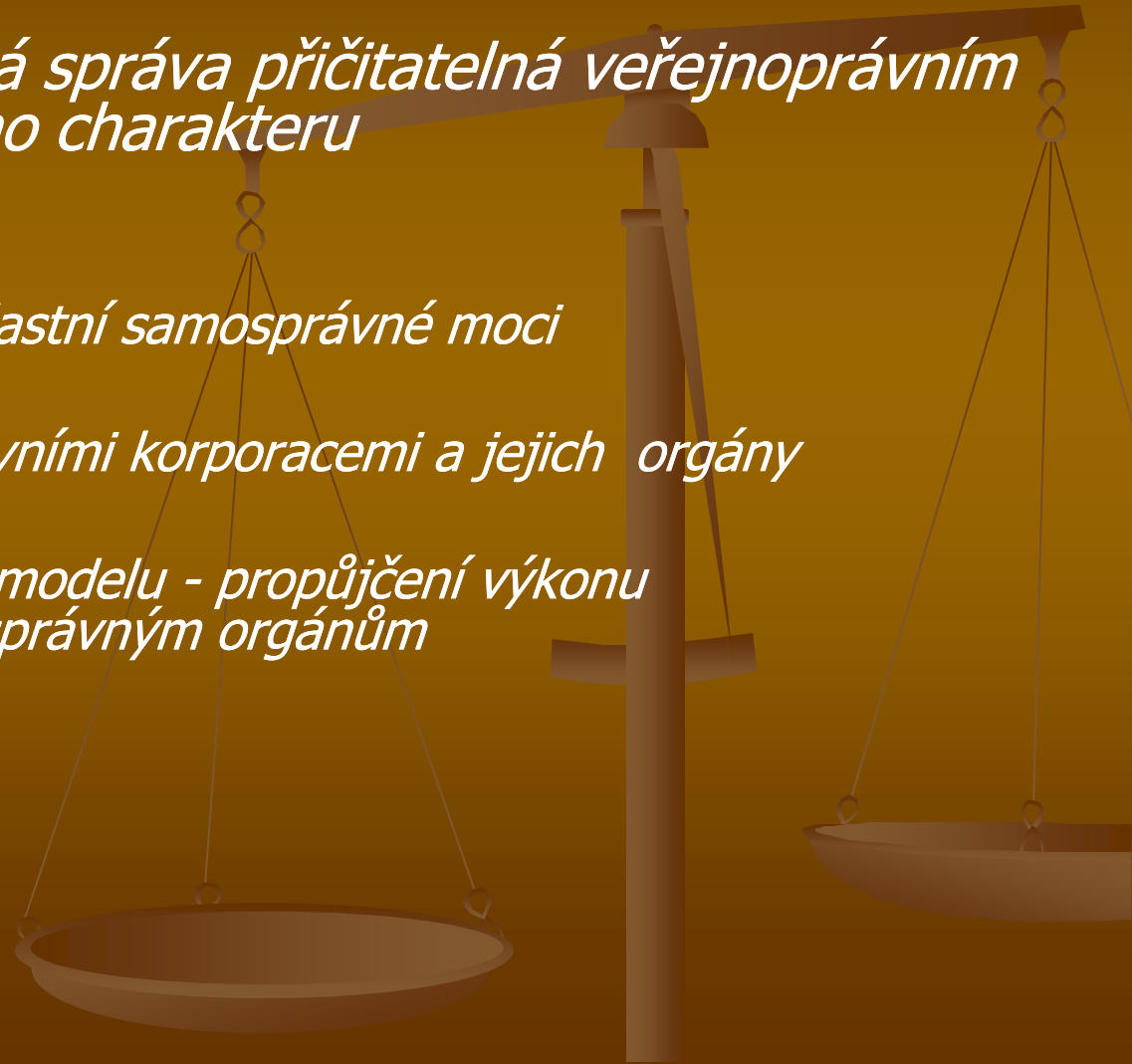
- *Veřejná správa vykonávaná státem, veřejnoprávními korporacemi, příp. dalšími vykonavateli (organizační aspekt)*
- *Veřejná správa jako výkon státní moci (realizace obsahu aktů státní moci - funkční aspekt)*
- *V tzv. smíšeném modelu - přenesení výkonu státní moci na samosprávné orgány*

Pojem a charakteristické rysy samosprávy

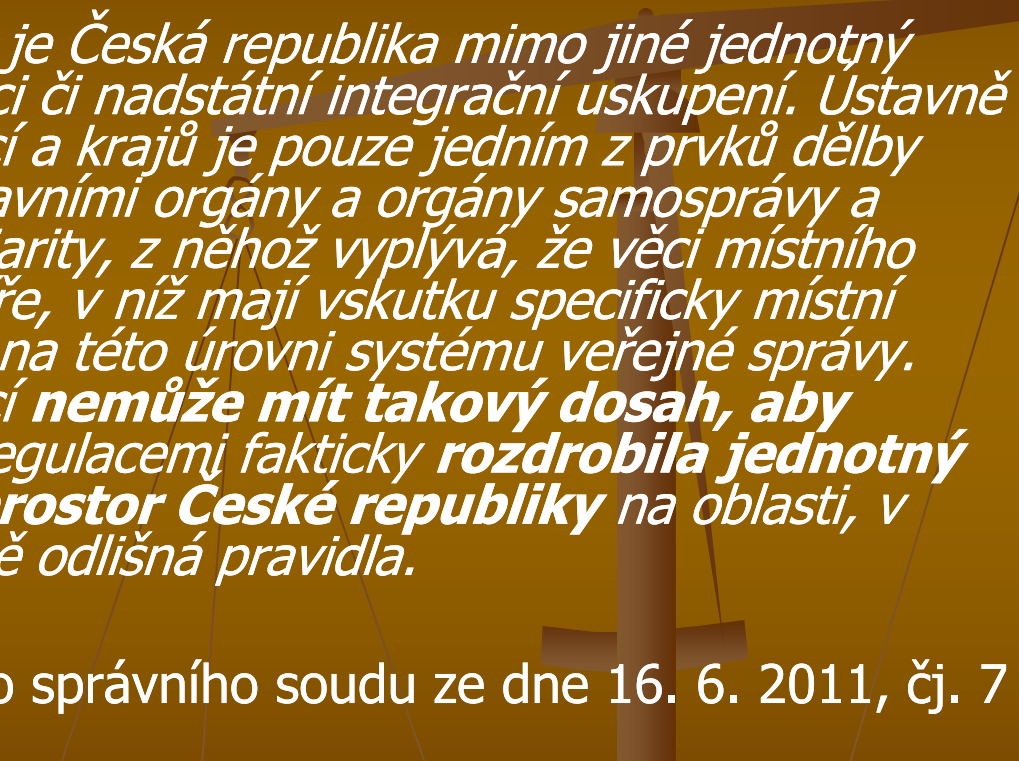
Samospráva - veřejná správa přičitatelná veřejnoprávním korporacím nestátního charakteru

- *Tvorba a výkon vlastní samosprávné moci*
- *Výkon veřejnoprávními korporacemi a jejich orgány*
- *V tzv. smíšeném modelu - propůjčení výkonu státní moci samosprávným orgánům*

Z judikatury:

- Ústavní soud ve spojení s Chartou místní samosprávy poukázal na limity svobody územní samosprávy, a to když v nálezu Pl. US 34/02 uvedl:
- *Český ústavní standard místní samosprávy je doplněn a obohacen standardem, který vyplývá z Charty místní samosprávy Pravidla jí vyjádřená jsou stěží přímo uplatnitelná (self-executing). Práva zaručená Chartou územní samosprávě smluvních stran jsou rámcová. Charta sama v řadě ustanovení počítá s podrobnou vnitrostátní právní úpravou, která zajistí představuje meze, ve kterých se územní samospráva bude pohybovat. Rozhodně **nezaručuje úplnou svobodu územní samosprávy**. Ta není evropskou tradicí. Zákony, popř. další předpisy podle volby a tradice smluvních stran mohou podrobně vymezovat okruh záležitostí spravovaných územní samosprávou včetně těch, které má samospráva za povinnost sledovat, její organizaci včetně podoby a postavení jednotlivých orgánů, určovat rámeček pro hospodaření, přiznávat majetek a její finanční zdroje. Už vůbec Charta **nečiní z územní samosprávy svrchovaná tělesa blíží se státům**. (www.concourt.cz).*

-
- *Podle čl. 1 odst. 1 Ústavy je Česká republika mimo jiné jednotný stát; nejedná se o federaci či nadstátní integrační uskupení. Ustavně zaručená samospráva obcí a krajů je pouze jedním z prvků dělby moci mezi ústředními ústavními orgány a orgány samosprávy a projevem principu subsidiarity, z něhož vyplývá, že věci místního významu mají být v té míře, v níž mají vskutku specificky místní povahu, svěřeny regulaci na této úrovni systému veřejné správy. **Samospráva krajů a obcí nemůže mít takový dosah, aby místními či regionálními regulacemi fakticky rozdrobila jednotný právní a ekonomický prostor České republiky na oblasti, v nichž budou platit zásadně odlišná pravidla.***
 - Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2011, čj. 7 Ao 2/2011-127

Vztah státní správy a samosprávy

- *Vzájemné nezasahování*
- *Vzájemný respekt*
- *Vzájemná součinnost*

SUBJEKTY VYKONÁVAJÍCÍ VEŘEJNOU SPRÁVU

- *Orgány státní správy*
- *Orgány samosprávy*
- *Ostatní vykonavatelé veřejné správy*

SHRNUTÍ, ZÁVĚR

